

Kommunerne kan fortsætte med at levere affaldsslam til landbrugets marker, men der foreligger intet om at gribe ind mod de kemikalier, som kan være årsag til forurening

Aflæsning af slam før udbringning på marken

ARKIVFOTO

Efter slam-boykotten: Landbruget valgte forurening

Af
Finn
Bro-Rasmussen,
Søllerød Park,
blok 7, nr. 6,
Holte,
professor

i økologi og miljølære,
Danmarks Tekniske
Universitet, Lyngby

DET VAR en befriende klar melding, der i sensommeren fremkom fra dansk landbrug, at man agtede at starte en boykot over for modtagelsen af kommunalt spildevandsslam som "gratis gødningstilskud" til deres i forvejen overgødede marker.

Ud over den gradvise forringelse af slammets gødningsværdi, som er fulgt i kølvandet på vandmiljøplanens krav til rensningsanlæggene, har slammets vist sig i dag at være belastet med miljøfremmede, muligvis både sundheds- og miljøfarlige kemiske stoffer i stort antal og i store mængder. Foreløbig er der tale om op mod 100 enkelt-

stoffer i samme omfang som slammets indhold af kvælstof, og i koncentrationer, der i mange tilfælde overstiger landbrugets normale anvendelse af sprøjtemidler – uden at have godkendelse som disse.

Glidende ophævelse

Alligevel kunne miljøministeren efter anbefaling fra Miljøstyrelsen lige før jul træffe aftale med landbruget om en »glidende ophævelse af boykotten« til foråret. En serie undersøgelser var ganske vist endnu uafsluttede, men på den spinklest mulige forudsigelse blev det tolket, at sundhed og miljø ikke ville blive skadet ved en fortsat slamspredning.

Nu ved Kyndemisse, godt en måned senere, er dette blevet gentaget fra Vandkvalitetsinstituttet, der har forestået undersøgelserne.

Derimod foreligger der intet om at gribe ind over for den handel og de anvendelser af kemikalier, som er

årsag til slamforureningen. Der tales kun om langvarige eftersøgninger af kilden til de enkelte forureninger, og om på basis af fortsatte screeningsundersøgelser at udarbejde målrettede grænseværdier – eller, som vi siger i fagkredse: at sætte grænseværdier på udsalg. Endelig gives der løfte om fortsatte undersøgelser, om forsøg og forskning, således at alle gode kræfter atter kan samles om at vende tilbage til den løbende spredning af slam.

Det fortsætter

Forurening eller ej. Landbruget endte med at vælge forureningen, og kommunerne kan fortsætte med at levere deres affaldsslam med 1000 tons kvælstof + 1000 tons husholdningskemikalier hvert år til dansk landbrugsjord. Alt i mens vi tænker på Brent Spar, der ikke måtte nedsænkes på bunden af Atlanterhavet med 50 tons kemikalier af stort set samme type.